

Ion CAZABAN

Din nou: Eros și Thanatos – dar altfel

Din carnetul (nu caietul!)-program, marcat de scriitura imaginativă a regizorului Radu Afrim, aflăm că la originea acestui spectacol, primul montat de el dincoace de munți, a fost *Dramafest*-ul de la Târgu Mureș. Acolo i-a întâlnit pe cei cinci autori și le-a propus tema îndrăgostirii, „la feminin”, se precizează. Odată textele primite, punerea în scenă n-a urmat automat, ci după un efort prealabil de dramatizare a prozei și de temperare a excesului poetic. Operațiile efectuate de regizor au dus la introducerea unor personaje, impuse de aranjarea coerentă a textelor, și la o echilibrare mai rar întâlnită în montările lui anterioare.

Acum, nu mai e vorba de contextualizarea ludică, aparent aleatorie, a unui personaj feminin central, ci de corelarea, tot ludică, dar narativă, a cinci astfel de personaje, într-o combinație fluentă, capabilă să schimbe ritm și stil. *Larisa, Suzy, Pascalina, Mercedes, Orca* sunt numele lor de efect sonor. Cele cinci femei îndrăgostite aleg calea inițiativei erotice, dar rezultatul va fi mai curând păgubos, răspunsul partenerilor vizați arătându-se (ca) de obicei stupid, retractil, încet, incert, versatil, enervant... Sexul tare se dovedește ridicol și deficitar în acest spectacol care nu alunecă, totuși, în reclamă feministă. Cu unele precipitări sau sincope, sunt schițate câteva „povești” de amor și, mai ales, o tipologie aparținând unui mental specific prezentului, redus la erotică

grotesc demonstrată. Adăugăm imediat: dacă privirea ne rămâne la suprafață, la anecdotică și la comportamentul personajelor. Tinerii actori (majoritatea proaspeți absolvenți) prind tonul adecvat rolului și momentului scenic, reușind să corespundă stilisticii regizorale. De fapt, comicul – solicitat de Afrim, dificil de obținut – începe cu numele personajelor (ca în vechile comedii), cu parodii larg accesibile, dar continuă cu virulența umorului negru sau absurd, complicat de referințe culturale, cu gaguri vizuale de factură burlescă (explozia sânilor de silicon și altele).

Printre fetele barului și bărbații ce-l vizitează, patronul *Nemo* pare un calculat vânzător de iluzii, atins de un ciudat transformism vocal, trecând de la vorba bine dispusă la pronunțarea idiot sclifosită ori la debitul accelerat, incoerent (procedeu folosit și altădată de regizor). Și patronul, și localul său, pot intra într-o amplă genealogie dramatică – barul fiind, acum, asemeni hanului, cafenelei, hotelului, spitalului din piese mai mult sau mai puțin cunoscute, *Ocean Café* se recomandă ca un spațiu al dorințelor frustrate, al visurilor irealizabile, iluziilor risipite, predominant erotice. Este un loc bântuit simptomatic de decepțiile și obsesiile unei feminități deviate nevrotic. Afrim le tratează în răspăr, aparent persiflant (inclusiv finalul generos, diferit de restul spectacolului). Pentru că se numește *Ocean Café*, ecranele televizoarelor sale reiau

insistent aceleași imagini cu balene enorme despicând apele învolburate. În contrast, apar peștii cei mici: peștele viu, care se zbate și sucombă sub mângâierile pătimase ale *Tristanei del Mar*, „patroana spirituală” a localului. Dacă peștele este înțeles, uneori, ca un simbol falic, în plus, aici, el și balenele semnalează lumea de dincolo, a profunzimilor ascunse, alta decât cea a aparențelor vizibile. Așa cum dincolo de cerul monoton (dar distractiv) al gesticulației erotice, se bănuiește tensiunea dorințelor irosite. Oceanul poate fi al Vieții, dar și al Morții, „în care

toate se varsă”. *Tristana del Mar*, sumbră, gravă, îmbrăcată în negru, devine personificarea Morții. Eros și *Thanatos* polarizează, vizibil și ascuns, spectacolul lui Afrim. De altfel, de la început, ca un moto, ca un memento inevitabil, fixat pe jocul lasciv al celor cinci fete, răsună brusc întrebarea: „Tu te gândești vreodată la moarte?”. O pagină de program reproduce, în suprainpresie, *Tritonul și Nereida* pe o stâncă spălată de valuri – pictura germanului Böcklin, cel care va imagina apoi, pe ape, în sfârșit liniștite, *Insula morților...*

Teatrul Tineretului din Piatra Neamț – Ocean Café, un spectacol de Radu Afrim, după texte de Radu Macrinici, Saviana Stănescu, Ștefan Caraman, Alina Nelega, Gianina Cărbunaru. Regia și scenariul: Radu Afrim. Scenografia și video: Radu Comșa. Cu: Ovidiu Crișan, Olimpia Mălai, Cezar Antal, Vasilica Oncioaia, Smaranda Astanei Beșleagă, Nora Covali, Constantin Lupescu, Doru Cătănescu, Clara Flores, Gabriela Crișu. Data premierei: 2 decembrie 2000.

**Ovidiu Crișan,
Cezar Antal
și
Olimpia Mălai**

